

Artista: Moya Kalongo

Lloc: Sala Oriol Martorell, L'Auditori. 14è Festival Músiques del món

Data: 10-10-09

L'any passat em vaig prometre que no tornaria. La sensació que m'ha quedat després de veure els concerts del Festival de Músiques del Món de Barcelona ha estat sempre la mateixa: aquí hi ha alguna cosa que no funciona. Aquesta vegada, més per amistat que per ganes, m'apropro fins a la sala Oriol Martorell de L'Auditori a presenciar el concert de *Moya Kalongo*, formació anunciada com "Moçambic-Catalunya" composta per Simonal Bie, líder i veu principal de la banda, i un potent elenc de músics locals. En termes estrictament musicals, el concert funciona a la perfecció. La banda, formada per una secció rítmica (baix, bateria i guitarra), una secció de vents (trompeta, saxo alto, saxo baríton i flauta), kora i percussió mostra un *groove* potent i flexible, capaç de deambular còmodament pel *jazz*, el *funk*, el *latin* o el que el propi Bie anomena *afro-beat*. La música de *Moya Kalongo*, lluny de portar-nos metafòricament al continent africà, destil·la un so marcadament occidental, basat en estructures rítmiques simples i harmonies pròpies de la nostra música pop. L'element africà el trobem en les estructures formals, construïdes sobre patrons repetitius realitzats pels diferents instruments que funcionen a mode de grans pedals sinèrgics i que ens porten reminiscències de les sales de ball més *techno*. L'element de trànsit se'ns apareix de sobte, especialment quan observem la potent influència que aquesta estructuració musical té sobre els músics. La figura de Bie, centre de l'escena, és l'altre element africà del conjunt. La comunicació l'estableix a través del ball i la veu, la qual hem d'entendre com un element instrumental més -amb timbre, textura i articulació propis- degut a la impossibilitat de comprendre la llengua amb què ens canta.

Fins aquí tot bé, molt bé, fins i tot. El curtcircuit es produeix quan la meua atenció surt de l'escenari i es concentra en allò que passa davant seu. Si entenem que un concert és un acte de comunicació, en què s'ha d'establir una relació entre un emissor i un receptor ideals, és obligat veure què passa a l'altra banda per a poder valorar el conjunt. El problema inicial, en aquest cas, és que la situació del públic, assegut a les còmodes butaques perfectament a joc amb l'ambient càlid de la sala, no permet una comunicació real amb els músics. Bie intenta constantment interaccionar amb nosaltres, però tot el que ens pot demanar és que piquem de mans i, més endavant, que cantem. La relació que s'estableix entre el músic i l'espectador en aquesta situació és de no enteniment o, potser molt pitjor, d'entendre què ens demana però no poder respondre. Ells fan música per ballar, nosaltres estem asseguts. Ells fan música per cantar, nosaltres estem callats. Ells fan música per sentir, nosaltres estem escoltant. Salvant els impediments físics de l'espai, Bie intenta, en l'últim tema de la nit i a la desesperada, fer pujar el públic a l'escenari a ballar amb ell i la seva banda. Salvant els impediments físics de l'espai, el públic respon i puja a l'escenari. És en aquest moment quan se'm fa visible que la problemàtica de l'espai no és només física, que el que ens impedeix ballar, cantar i cridar no són únicament les cadires uniformement disposades. És en aquest moment quan apareixen els condicionants ideològics que fan que un concert musicalment impecable resulti un espectacle lamentable. Amb unes quinze persones ja damunt l'escenari, les regidores de sala fan acte de presència i col·loquen a dos peons a banda i banda per a impedir que més gent hi pugui. Bie segueix demanant més presència de públic a l'escenari, un públic que s'acaba acumulant a les escales davant la impossibilitat d'accedir-hi. En aquest punt la tristesa m'envaeix i, superant la meua ràbia inicial cap als acomodadors convertits en policies i les regidores exercint de cacs, entenc que són forces molt més grans i ocultes les que estan orquestrant aquest moment. La cara més lletja (o com a mínim una d'elles) de la nostra societat se m'apareix, com per a mi ho ha fet sempre, al festival. Una cara que promet ponts d'interculturalitat i que ofereix pous d'incomprensió; una cara que ens somriu mentre som actors passius, però que ens censura i fins i tot ens colpeja quan volem ser partícips de l'escena; una cara que parla de democràcia i llibertat, però que cada vegada ens marca amb més contundència el camí pel què hem de transitar i que marca amb més fúria sota paraules com *incivisme*, *pirateria*, *delinqüència* i fins i tot *terrorisme* aquells que no hem de trepitjar. Una cara que amaga, sota una façana de progressisme benestant, un tètric revers tenebrós. L'any que ve, segurament, hi tornaré.